

25.04.2023

Право

9-А-Б кл

Вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Практичні заняття: Особливості адміністративної та кримінальної відповідальності неповнолітніх. Захист прав дитини від жорстокого поводження, експлуатації або інших форм насильства.

Мета уроку: вчити оцінювати стилі поведінки людей, відрізняти жорстоке поводження з дітьми від гуманного й засуджувати його, закріпити алгоритм дій в разі небезпечної ситуації, розширити словник дітей з теми, розвивати увагу, довготривалу пам'ять, логічне мислення, виховувати у дітей співчуття один до одного, небайдужість, гуманність, повагу до закону.

Актуалізація опорних знань

- Назвіть, з якими галузями права ми вже ознайомились.
- Як держава регулює діяльність суспільства?
- Які ви знаєте види юридичної відповідальності?
- Дайте визначення правопорушення.
- Які ви знаєте види правопорушень?

Мотивація

Відомий історичний факт, що відомий нам Наполеон Бонапарт заявив, що розроблений за його участю Цивільний кодекс «Вище всіх його сорока перемог!». І в цьому він має рацію. У будь-якому суспільстві повинні бути закони. Вивчити закони і навчитися застосовувати ці знання на практиці - основна мета наших уроків. Адже незнання закону не звільняє від відповідальності.

Девіз нашого уроку "Вчити право, щоб знати, знати, щоб застосовувати і жити гідно!"

Практикум. Розв'язування юридичних задач

Ситуація №1. Двоє юнаків - Олександр (19 років) і Ігор (17 років) - зробили серйозний адміністративне правопорушення, за що у виняткових випадках застосовується такий вид покарання, як адміністративний арешт на строк 15 діб, і таке рішення приймає тільки суд. Ви - суддя і розглядаєте цю справу. Ваше рішення?

Відповідь. За Олександром, який є повнолітнім, можна застосувати адміністративний арешт, а щодо Ігоря, якому 17 років, закон цього не передбачає. Відносно Ігоря можна прийняти такі заходи впливу:

- 1) зобов'язання публічно вибачитися перед потерпілим (якщо такий є);

- 2) попередження;
- 3) передати під нагляд батьків або осіб, які їх замінюють, що і передбачено ст. 13 Кодексу про адміністративні правопорушення.

Ситуація №2. Співпрацівники поліції затримали 17-річного Зозулю за те, що він лаявся нецензурними словами перед виходом в театр, на зауваження громадян і співробітників поліції не реагував. За вчинення дій, які являються дрібним хуліганством, він був попереджений.

Батьки Зозулі прийшли за захистом до адвоката.

Рішення співробітників поліції є правомірними, оскільки розглядати справу про дрібне хуліганство (ст. 173 КУ пап) та накладати адміністративне стягнення за його вчинення чи мають право органи внутрішніх справ (поліція)

Ситуація №3. Десятикласник, якому виповнилося 16 років, протягом півроку відмовляється отримувати паспорт громадянина України. При цьому він посилається на те, що не потребує отримання документа, а отже, і має намір отримати громадянство іншої держави, але не може пояснити який саме. Хлопець стверджує, що він нічого не зробив протиправного. Ви - юрист, поясніть цю ситуацію.

Відповідь. Десятикласник порушив закон через свою бездіяльність, він підлягає адміністративній відповідальності ..

«Аналізуємо-визначаємо»

Із запропонованих ситуацій виберіть ті, за які настає адміністративна відповідальність (а), а за які – кримінальна відповідальність (к). Під час виконання роботи ви можете користуватися Кримінальним кодексом України, Кодексом України про адміністративні правопорушення в текстовому або в електронному варіантах (офіційний сайт Верховної Ради України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>; <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>)

1.	Підлітки залізли в чужий автомобіль і каталися по місту.	
2.	Під час футбольного матчу група фанатів (16 – 17 років) у відповідь на неодноразові зауваження поліцейських, вступила в бійку з охоронцями правопорядку	
3.	Підліток перебіг вулицю на червоний сигнал світлофора.	
4.	Дев'ятикласник В. зупинив п'ятикласника й вимагав у нього гроші.	
5.	Під час перерви десятикласник Г. зайшов в роздягальню і забрав чужу шапку.	
6.	Не встигнувши підготуватися до контрольної роботи, десятикласник М. зателефонував директору школи і повідомив, що в школі закладено бобу.	
7.	Підлітки з 11-го класу курили на шкільному подвір'ї.	

8.	Друзі вирішили розглянути, як влаштована рушниця, яку придбали батьки одного з них. Розглядаючи, один з них навів рушницю на іншого і натиснув курок. Раптом, не очікувано для обох, пролунав постріл і один із підлітків помер.	
9.	Неповнолітні А. (16 років) і Д. (17 років) під час перегляду фільму в кінотеатрі випили пляшку вина і почали чіплятись до інших глядачів та нецензурно лаятись	
10.	Сім однокласників вирішили на Великдень навідатися у церков на службу. У цей період у державі постановою Кабінету Міністрів України був оголошений карантин та запроваджені карантинні заходи.	

Робота з документом

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ

Стаття 97. Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру

1. Неповнолітнього, який вперше вчинив злочин невеликої тяжкості або необережний злочин середньої тяжкості, може бути звільнено від кримінальної відповідальності, якщо його виправлення можливе без застосування покарання. У цих випадках суд застосовує до неповнолітнього примусові заходи виховного характеру, передбачені частиною другою статті 105 цього Кодексу.

2. Примусові заходи виховного характеру, передбачені частиною другою статті 105 цього Кодексу, суд застосовує і до особи, яка до досягнення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, вчинила суспільно небезпечне діяння, що підпадає під ознаки діяння, передбаченого Особливою частиною цього Кодексу.

3. У разі ухилення неповнолітнього, що вчинив злочин, від застосування до нього примусових заходів виховного характеру ці заходи скасовуються і він притягується до кримінальної відповідальності.

Стаття 98. Види покарань

1. До неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні злочину, судом можуть бути застосовані такі основні види покарань:

- 1) штраф;
- 2) громадські роботи;
- 3) виправні роботи;
- 4) арешт;
- 5) позбавлення волі на певний строк.

2. До неповнолітніх можуть бути застосовані додаткові покарання у виді штрафу та позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Стаття 99. Штраф

1. Штраф застосовується лише до неповнолітніх, що мають самостійний дохід, власні кошти або майно, на яке може бути звернене стягнення.

2. Розмір штрафу, в тому числі за вчинення злочину, за який передбачено основне покарання лише у виді штрафу понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, встановлюється судом залежно від тяжкості вчиненого злочину та з урахуванням майнового стану неповнолітнього в межах до п'ятисот встановлених законодавством неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

3. До неповнолітнього, що не має самостійного доходу, власних коштів або майна, на яке може бути звернене стягнення, засудженого за вчинення злочину, за який передбачено основне покарання лише у виді штрафу понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, може бути застосовано покарання у виді громадських робіт або виправних робіт згідно з положеннями статей 100, 103 цього Кодексу.

Стаття 100. Громадські та виправні роботи

1. Громадські роботи можуть бути призначені неповнолітньому у віці від 16 до 18 років на строк від тридцяти до ста двадцяти годин і полягають у виконанні неповнолітнім робіт у вільний від навчання чи основної роботи час. Тривалість виконання даного виду покарання не може перевищувати двох годин на день.

2. Виправні роботи можуть бути призначені неповнолітньому в віці від 16 до 18 років за місцем роботи на строк від двох місяців до одного року.

3. Із заробітку неповнолітнього, засудженого до виправних робіт, здійснюється відрахування в доход держави в розмірі, встановленому вироком суду, в межах від п'яти до десяти відсотків.

Стаття 101. Арешт

Арешт полягає у триманні неповнолітнього, який на момент постановлення вироку досяг шістнадцяти років, в умовах ізоляції в спеціально пристосованих установах на строк від п'ятнадцяти до сорока п'яти діб.

Стаття 102. Позбавлення волі на певний строк

1. Покарання у виді позбавлення волі особам, які не досягли до вчинення злочину вісімнадцятирічного віку, може бути призначене на строк від шести місяців до десяти років, крім випадків, передбачених пунктом 5 частини третьої цієї статті. Неповнолітні, засуджені до покарання у виді позбавлення волі, відбувають його у спеціальних виховних установах.

2. Позбавлення волі не може бути призначене неповнолітньому, який вперше вчинив злочин невеликої тяжкості.

3. Покарання у виді позбавлення волі призначається неповнолітньому:

- 1) за вчинений повторно злочин невеликої тяжкості - на строк не більше одного року шести місяців;
- 2) за злочин середньої тяжкості - на строк не більше чотирьох років;
- 3) за тяжкий злочин - на строк не більше семи років;
- 4) за особливо тяжкий злочин - на строк не більше десяти років;
- 5) за особливо тяжкий злочин, поєднаний з умисним позбавленням життя людини, - на строк до п'ятнадцяти років.

Стаття 103. Призначення покарання

1. При призначенні покарання неповнолітньому суд, крім обставин, передбачених у статтях 65-67 цього Кодексу, враховує умови його життя та виховання, вплив дорослих, рівень розвитку та інші особливості особи неповнолітнього.

2. При призначенні покарання неповнолітньому за сукупністю злочинів або вироків остаточне покарання у виді позбавлення волі не може перевищувати п'ятнадцяти років.

Стаття 104. Звільнення від відбування покарання з випробуванням

1. Звільнення від відбування покарання з випробуванням застосовується до неповнолітніх відповідно до статей 75-78 цього Кодексу, з урахуванням положень, передбачених цією статтею.

2. Звільнення від відбування покарання з випробуванням може бути застосоване до неповнолітнього лише у разі його засудження до арешту або позбавлення волі.

3. Іспитовий строк установлюється тривалістю від одного до двох років.

4. У разі звільнення неповнолітнього від відбування покарання з випробуванням суд може покласти на окрему особу, за її згодою або на її прохання, обов'язок щодо нагляду за засудженим та проведення з ним виховної роботи.

Стаття 105. Звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру

1. Неповнолітній, який вчинив злочин невеликої або середньої тяжкості, може бути звільнений судом від покарання, якщо буде визнано, що внаслідок щирого розкаяння та подальшої бездоганної поведінки він на момент постановлення вироку не потребує застосування покарання.

2. У цьому разі суд застосовує до неповнолітнього такі примусові заходи виховного характеру:

1) застереження;

2) обмеження дозвілля і встановлення особливих вимог до поведінки неповнолітнього;

3) передача неповнолітнього під нагляд батьків чи осіб, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічного або трудового колективу за його згодою, а також окремих громадян на їхнє прохання;

4) покладення на неповнолітнього, який досяг п'ятнадцятирічного віку і має майно, кошти або заробіток, обов'язку відшкодування заподіяних майнових збитків;

5) направлення неповнолітнього до спеціальної навчально-виховної установи для дітей і підлітків до його виправлення, але на строк, що не перевищує трьох років.

Умови перебування в цих установах неповнолітніх та порядок їх залишення визначаються законом.

3. До неповнолітнього може бути застосовано кілька примусових заходів виховного характеру, що передбачені у частині другій цієї статті. Тривалість заходів виховного характеру, передбачених у пунктах 2 та 3 частини другої цієї статті, встановлюється судом, який їх призначає.

4. Суд може також визнати за необхідне призначити неповнолітньому вихователя в порядку, передбаченому законом.

Стаття 121. Умисне тяжке тілесне ушкодження

1. Умисне тяжке тілесне ушкодження, тобто умисне тілесне ушкодження, небезпечне для життя в момент заподіяння, чи таке, що спричинило втрату будь-якого органу або його функцій, каліцтво статевих органів, психічну хворобу або інший розлад здоров'я, поєднаний зі стійкою втратою працездатності не менш як на одну третину, або переривання вагітності чи непоправне знівечення обличчя, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років.

2. Умисне тяжке тілесне ушкодження, вчинене способом, що має характер особливого мучення, або вчинене групою осіб, а також з метою залякування потерпілого або інших осіб, чи з мотивів расової, національної або релігійної нетерпимості, або вчинене на замовлення, або таке, що спричинило смерть потерпілого, - карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років.

Стаття 122. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження

1. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження, тобто умисне ушкодження, яке не є небезпечним для життя і не потягло за собою наслідків, передбачених у статті 121 цього Кодексу, але таке, що спричинило тривалий розлад здоров'я або значну стійку втрату працездатності менш як на одну третину, - карається виправними роботами на строк до двох років або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, вчинені з метою залякування потерпілого або його родичів чи примусу до певних дій або з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості, - караються позбавленням волі від трьох до п'яти років.

Стаття 125. Умисне легке тілесне ушкодження

1. Умисне легке тілесне ушкодження - карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк до двохсот годин, або виправними роботами на строк до одного року.

2. Умисне легке тілесне ушкодження, що спричинило короточасний розлад здоров'я або незначну втрату працездатності, - карається штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин або виправними роботами на строк до одного року, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років.

Стаття 185. Крадіжка

1. Таємне викрадення чужого майна (крадіжка) - карається штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від вісімдесяти до двохсот сорока годин, або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або позбавленням волі на строк до трьох років.

2. Крадіжка, вчинена повторно або за попередньою змовою групою осіб, -

карається арештом на строк від трьох до шести місяців або обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

3. Крадіжка, поєднана з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище або що завдала значної шкоди потерпілому, -

карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років.

4. Крадіжка, вчинена у великих розмірах, -

карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років.

5. Крадіжка, вчинена в особливо великих розмірах або організованою групою, -

карається позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з конфіскацією майна.

Примітка. 1. У статтях 185, 186 та 189-191 повторним визнається злочин, вчинений особою, яка раніше вчинила будь-який із злочинів, передбачених цими статтями або статтями 187, 262 цього Кодексу.

2. У статтях 185, 186, 189 та 190 цього Кодексу значна шкода визнається із врахуванням матеріального становища потерпілого та якщо йому спричинені збитки на суму від ста до двохсот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

3. У статтях 185-191, 194 цього Кодексу у великих розмірах визнається злочин, що вчинений однією особою чи групою осіб на суму, яка в двісті п'ятдесят і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян на момент вчинення злочину.

4. У статтях 185-187 та 189-191, 194 цього Кодексу в особливо великих розмірах визнається злочин, що вчинений однією особою чи групою осіб на суму, яка в шістсот і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян на момент вчинення злочину.

Стаття 186. Грабіж

1. Відкрите викрадення чужого майна (грабіж) -

карається штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від ста двадцяти до двохсот сорока годин, або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або позбавленням волі на строк до чотирьох років.

2. Грабіж, поєднаний з насильством, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, або з погрозою застосування такого насильства, або вчинений повторно, або за попередньою змовою групою осіб,

карається позбавленням волі на строк від чотирьох до шести років.

3. Грабіж, поєднаний з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище або що завдав значної шкоди потерпілому, -

карається позбавленням волі на строк від чотирьох до восьми років.

4. Грабіж, вчинений у великих розмірах, -

карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років.

5. Грабіж, вчинений в особливо великих розмірах або організованою групою, -

карається позбавленням волі на строк від восьми до тринадцяти років із конфіскацією майна.

Стаття 187. Розбій

1. Напад з метою заволодіння чужим майном, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства (розбій), -

карається позбавленням волі на строк від трьох до семи років.

2. Розбій, вчинений за попередньою змовою групою осіб, або особою, яка раніше вчинила розбій або бандитизм, -

карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років із конфіскацією майна.

3. Розбій, поєднаний з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище, -

карається позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років із конфіскацією майна.

4. Розбій, спрямований на заволодіння майном у великих чи особливо великих розмірах або вчинений організованою групою, або поєднаний із заподіянням тяжких тілесних ушкоджень, -

карається позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років із конфіскацією майна.

Стаття 259. Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності

1. Завідомо неправдиве повідомлення про підготовку вибуху, підпалу або інших дій, які загрожують загибеллю людей чи іншими тяжкими наслідками, -

карається позбавленням волі на строк від двох до шести років.

2. Те саме діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки або вчинене повторно, - карається позбавленням волі на строк від чотирьох до восьми років.

Перегляньте відео: <https://youtu.be/50Mjx1g0uhk>

Пам'ятка для дітей

П'ЯТЬ КРОКІВ

КУДИ ЗВЕРНУТИСЯ, ЯКЩО ВИ ПОТРАПИЛИ
В СИТУАЦІЮ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА?

КРОК 1

КРОК 2

КРОК 3

КРОК 4

КРОК 5

З метою припинення правопорушення та вжиття спеціальних заходів з його попередження, викличте поліцію за номером **102**. Також викликати поліцію можна за допомогою мобільного додатка «My Pol».

За необхідності зверніться до медичного закладу для отримання медичної допомоги, а також фіксації наявних тілесних ушкоджень. Викликати швидку медичну допомогу можна за номером **103**.

Для отримання соціальних послуг та психологічної допомоги зверніться до міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді за телефонами **46-37-08, 46-37-07, 050-811-45-20**. Дистанційно отримати консультацію можна звернувшись на «гарячі лінії» **15-47** або **0-800-500-335, 116-123** (з мобільного).

Якщо насильство вчинено відносно дитини, для захисту її прав та законних інтересів зверніться до служби у справах дітей міської ради за телефоном **37-30-20**. Також можна проконсультуватись, звернувшись на Національну дитячу «гарячу лінію»: **0-800-500-225** або **116 111** (з мобільного).

Для отримання безоплатної правової допомоги зверніться до місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги за телефонами **44-54-60, 44-54-61**, або до єдиного контактного центру системи безоплатної вторинної правової допомоги **0-800-213-103**.

У випадку небезпеки виклич поліцію одним натиском за допомогою мобільного додатка «My Pol»

Отримай більше інформації, скориставшись чат-ботами в месенджері «Telegram»:

#Стоп
Насильству

#ДійПроти
Насильства

Чат-бот
системи
БПД

Підготовлено управління превентивної діяльності Головного управління Національної поліції в Миколаївській області
спільно з департаментом протидії та соціального захисту населення Миколаївської міської ради

Домашнє завдання: опрацюйте юридичні задачі на стор. 167-169 (усно).
Повторити тему «Шлюб і сім'я».

Завдання надсилайте на освітню платформу Human, вайбер 097-880-70-81, або на
ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com